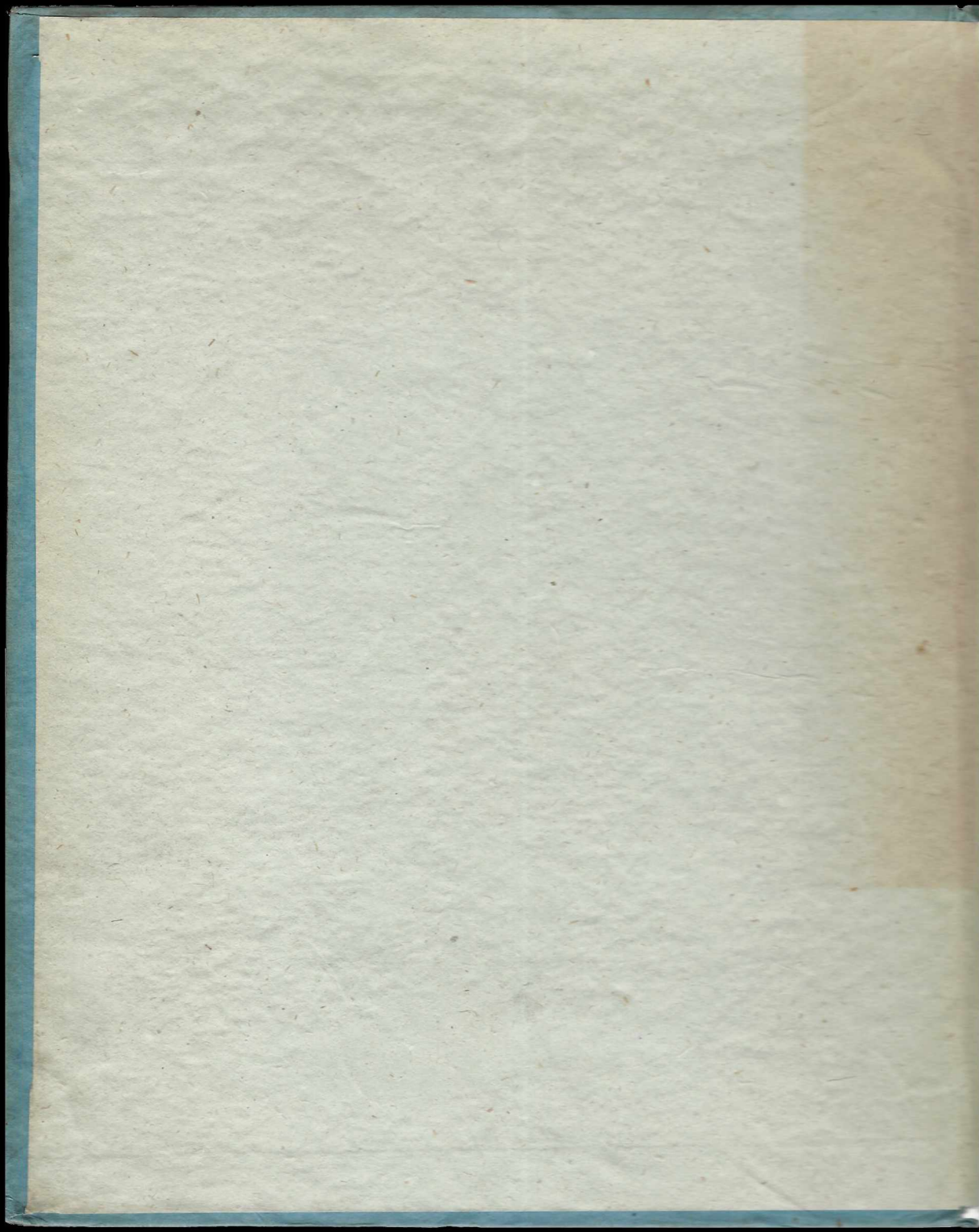
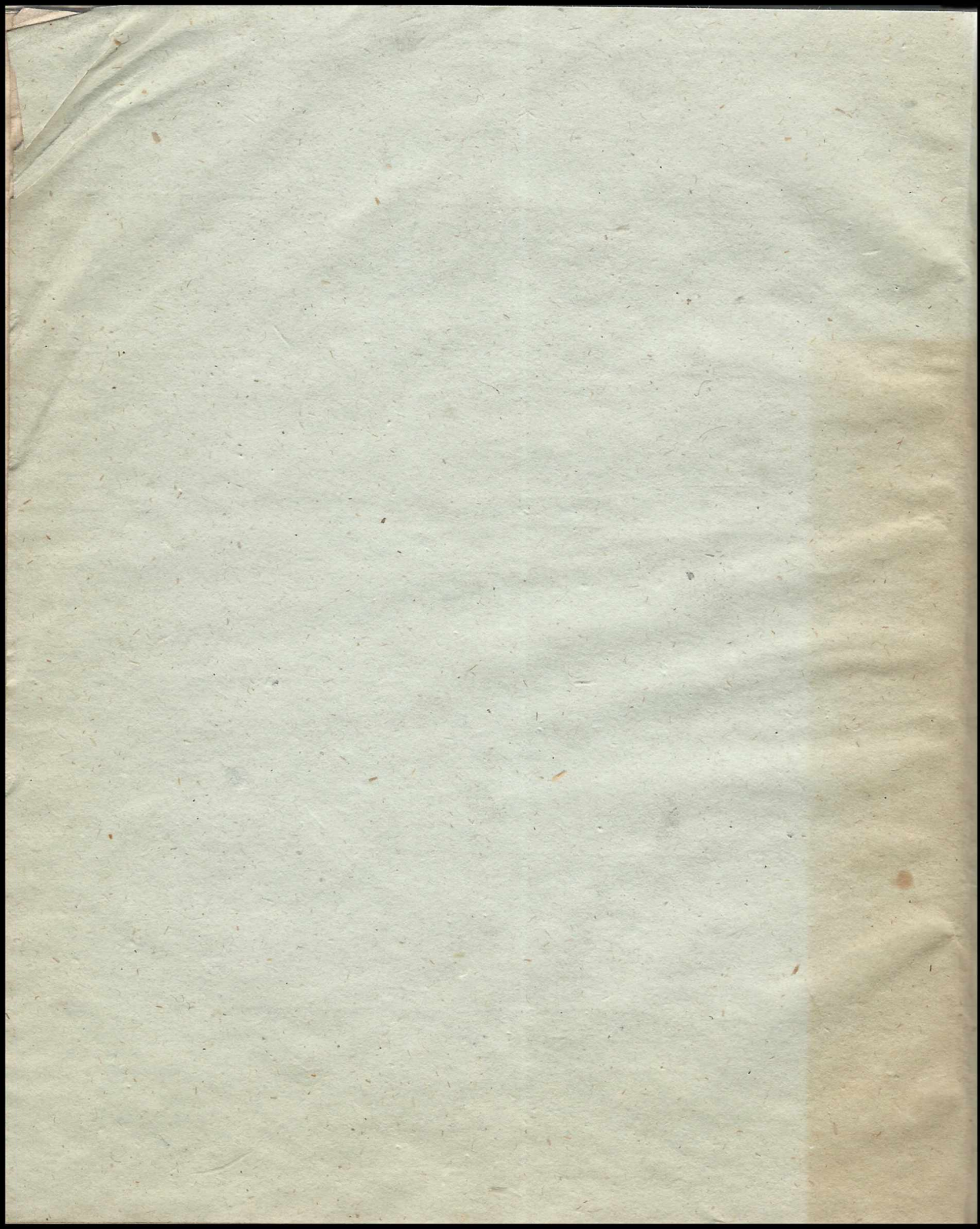

KNY-18-00444

722.

Militia est vita hominis super terram.

Job. 7. v. 1.

Vitézkedés az ember élete a' földön.

EL nem tűrhetem, meg nem tartoztathatom magamat, hogy meg ne kérdeném tőled, ô békeséges türésnek szép fényes tükere, dutsóséges szent Jób Patriárka, mi-képpen, és hogy legyen az: hogy a' te mondásod szerént, *Militia est vita hominis super terram*, közönségesen vitézkedés legyen az ember élete a' földön? holott minden nap szemeinkel láttyúk; hogy az Emberi Nemzetnek nagyobb része szántó, vető, szőlő mives, legyen, né-melleyek mester emberek, kereskedők, mások nagy Urak legyenek, mások pediglen parasztok, kik bizonyára többet értenek az eke szar-vához, ásóhoz, kapához, hogy sem a' fegyverhez. Hogyan mon-doddtebát: *Militia est vita hominis super terram*, vitézkedés az Ember élete a' földön? Talántán el-felelkezteél immár könyvednek ötö-dik részében-lévő ezen szavaidról: *Homo natus ad laborem, avis ad-* Job. 7.
volatum. Az ember munkára születettet, az madár röpülésre. Az mint ez világossan ki tetczik az első emberből-is, mert midőn őtet még ártatlanságában lévőt az Ur Isten a' gyönyörűségnek Paraditso-mában helyhezette volna, nem a' vitézkedést, hanem az munkát adta-eleiben: a' mint bizonyította Moyses mondván: *Tulit ergo Do-* Gen. 2.
minus Deus hominem, & posuit eum in Paradiso voluptatis, ut operaretur est custodiret illum, vivé azért az Ur Isten az embert, és helyhezteté őtet a' gyönyörűségnek Paraditsomában, hogy mivelné, és őrizné azt. Minek-utánna pediglen a' tiltott almának meg évése után a' Paraditsomból ki űzettetett volna, akkor sem a' vitézkedés, hanem munka, fáradság, izzadás vertetett nyakában, az mint ugyan Moyses bizonyította: *In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram,* Gen. 3.
de qua sumptus es, ortzád veritékével efzed a' kenyeret, méglen víz-

- fza-térfsz a' földbe, mellyből vétettél. Ennek két fiait sem mondha-
 tod, hogy vitézek valának, mert azok felől azt mondgya Moyses:
 Gen. 4. *Fuit autem Abel pastor ovium, & Cain agricola.* Abel pedig juhok pász-
 tora vala, és Kain szántó ember, egyike a' pásztori botot forgatta,
 és a' másik az eke szarvát tartotta; és noha az után Kain Abeit meg-
 ölte, kegyetlenül fel-mészárlotta, de azt nem követte-el vitéz mód-
 szerént; kardal, puskával, nyíllal, dárdával, kopjával, fegyverrel, ha-
 nem paraszt módra, bottal, dorongal. Hogy, hogy, mondhatod te-
 hát: *Militia est vita hominis super terram*, vitézkedés az ember élete a'
 Job. 7. földön? Az emberi Nemzetnek második Attya felől, Noë Patriárka
 felől, sem mondhatod hogy vitézkedés vala az ő élete a' földön;
 mert Moyses első könyvének kilentzedik részében ezen igéket ol-
 Gen. 9. vasom felőlle: *Cepitq; Noë Vir Agricola exercere terram, & plantavit vine-*
am. Es Noë szántó ember kezdé a' földet mivelní, és szőlőt plán-
 tála. Imé az Emberi Nemzetnek két Attya, szántó, vető, és szőlő-
 Job. 7. mives vala, hogy hogy lehet tehát *militia vita hominis super terram*,
 az Ember élete vitézkedés a' földön? Egy szóval: láttyuk, és tapasz-
 tallyuk országunkban-is, hogy noha sokan az ő Nemzetségek után
 vitézlőknek neveztetnek, és a' kardot oldalakon viselik; mind azon
 által többen vannak, kiknek markokat az eke szarva, kapa, ásó
 nyele tőri-fel, hogy sem a' kardnak maroklattya, hogy hogy tehát
 Job. 7. *militia est vita hominis super terram*, vitézkedés az ember élete a' föl-
 dőn? Mind ezek fölött, kérlek véteknék ne tulajdonítsad vak me-
 rőséget az ő dütsőséges Szent Jóh Patriárka! hogy ha én is egy-
 Job. 7. felől veled tartok, és mondom: hogy *militia est vita hominis super ter-*
ram, vitézkedés az ember élete a' földön, szükséges, hogy más-felől
 vallyam, és mondgyam: hogy az Afzszonyi állatoknak életek nem
 légyen; ezt pediglen ki meri mondani? mert noha mind a' szent
 írásban, mind pediglen a' külső historiákban találatnak ily neve-
 zetes Afzszonyi állatok, kik fegyvert viseltenek; mint az Amazonok,
 Judith, és amaz hires és nevezetes magyar Afzszonyi állat, ki (mi-
 dőn a' Török Eger várát viná) látta volna, hogy a' férje a' bástyán
 a' pogány fegyvere-miatt el-esett volna, férjének holt testét nem
 vitte addig házába, miglen férje kardjával, őt pogány Töröknek
 fejét nem vette volna, és férjéért rajtok bőszzut nem állott volna.
 De ő melly kevesse vannak e' félék! Az Isráel léányi közzül egy-vala
 Judith, az Egri Afzszonyok-közzül sem találatik több ehéz hason-

lő ; hogy , hogy , lehet tehát *militia vita hominis super terram* , vitéz- Job. 7.
kedés az ember élete a' földön ? Nem-is lehet mondám , hogy az
Aszszonyi állatok emberek ne légyenek , mert azt mondgya az írás : Gen. 7.
In die, quâ DEus creavit hominem, ad similitudinem DEi fecit illum, ma-
sculum, & feminam creavit illos. A' napon , mellyen teremttette az
Isten az Embert, az Isten hasonlatosságára alkottá őtet, férfiúvá, és
Aszszonyi allattá teremttette őket, és így tovább-is kívánnám tudni:
hogy , hogy lehet : *militia vita hominis super terram* , vitézkedés az Job. 7.
Ember élete a' földön ?

Meg fzmorodot keresztyének , hogy ha jól érzben veszfzűk
dűtsőséges Szent Jób Patriárkának szavait , könnyen meg értyűk, Job. 7.
mi-keppen legyen : *militia vita hominis super terram* , az Ember élete
vitézkedés a' földön ? nem mondgya Jób Patriarka : *militia est vita*
omnis hominis super terram , vitézkedés minden embernek az ő élete
a' földön, hanem csak : *militia est vita hominis super terram* , vitézke-
dés az ember élete a' földön. De itten talántán meg feleltek : jól
vagyon bizonyára , nyerteffen járunk ; tehát nem emberek a' szán-
tok ? nem emberek a' vetők ? nem emberek a' kapások ? szőlő-mi-
vesek ? nem emberek az Aszszonyok ? Ah ! bár emberek vólnának !
de ah melly fokban távúl-járnak az emberi emberségtől ! meg felel-
tek ujonnan : nem de nem , a' Poéták bizonsága-szerént, ember az a'
ki a' fejét az ég-felé fel-emeli , és oktalan állat az , a' ki a' fejét a' föld-
felé alá hordozza : *Os homini sublime dedit, Cælumq; tueri Jussit, & erectos* Ovid. 1.
ad sidera tollere vultus. Ovidius szavai : felemelte Isten ember ábrá- Met.
zattyát, azt kíványa nézze az egek világát, és az égre emellye-fel az
ő ortzáját, mind ha mondaná : ha külömbségét akarod venni az em-
bernek, és az oktalan állatnak, tekintsd-meg az ő testeknek állását,
és a' mi az ég-felé fel-emeli a' fejét, azt embernek ismérd lenni, a' mi
pedig a' föld-felé le-hajttya, azt oktalan állatnak tartsd, hogy hogy
mondom tehát, hogy nem minden ember, ember ? holott minnyá-
jan az ég-felé emelik fel-fejeket ? Ah adná Isten, hogy mind olyanok
vólnának ! de ő melly fokban vannak ! a' kik ritkán vagy talám soha
sem emelik-fel fejeket az ég-felé , azért mi csúda hogy mondom :
hogy nem minden ember, ember. Tovább meg-feleltek : nem de
nem a' Philosophusok definitioja szerént : *Homo est animal rationale.* Az
ember okosfággal biró állat ? ugy vagyon, nem tagadom, de ő melly
fokban távúl járnak az okoságtól ! Utóllýára azt mondgyátok : nem

de nem a' szent Irás-szerént az Ember az Istennek képe? *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*, teremtsük az embert a' mi képünkre, és hasonlatosságunkra, *& creavit Deus hominem ad imaginem suam, ad imaginem Dei creavit illum*, és teremté az Isten az embert a' maga képére, az Isten képére teremtetten őtet, nem de nem minnyájon az Isten képei az Emberek? tehát minnyájon emberek? semmi-képpen keresztyének, ő melly fokban az Ördög, és barmok képei! ezen pedig senki ne csudálkózzék, mert nem olvasztatok-é, vagy nem halottátok-é? a' koronás Profétának 48. Soltárában-lévő ezen

Pfal. 48. szavajt: *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis*. Az ember midőn tiszteletben volna, nem értette, hasonlított az esztelen barmokhoz, és hasonlító lett azokhoz; azért semmi-képpen nem lehet mondani: hogy vitézkedés légyen az ő életek. Kifejtsé tehát az ember, kinek vitézkedés a' földön az ő élete? kívánnátok hogy meg-mondgyam? meg-mondom: nem más, hanem a' ki Istent féli, és az ő parantsolatit meg-tartya, és őrizi; ne-is gondollyátok, hogy ez az én együgyű elmém gondolattya, és találmánnya légyen, mért ezt mondani semmi-képpen nem mérészném, ha a' Szent Lélek (Salamon Prédikátor könyvében) nem igazitana: *Deum time, & mandata ejus observa, hoc est enim omnis homo*. Az Istent félyed, és az ő parantsolatit meg-tartad, mert ez az egész ember: Láttátok é meg szomorador keresztyének, ki légyen ember, tudni illik: a' ki az Istent féli, a' ki az ő parantsolatit meg-tartya, csak ez bizonyára egyedül ember, nem az, nem az, a' ki a' Poéták mondása-szerént, az ég-felé fel-emeli a' fejét, nem az, nem az, a' ki Philosophusok definitioja-szerént böltsen rúd okoskodni, nem az, nem az, a' kikülső-képpen az Isten képét viseli, hanem a' ki őtet féli, a' kiaz ő parantsolatit meg-tartya. *Deum time,*

& mandata ejus observa, hoc est enim omnis homo. Az Istent félyed, és az ő parantsolatit meg-tartad, mert ez az egész ember, és következő képpen ez ilyen ember embernek élete vitézség a' földön.

Ah! ki fogja tagadni én nékem, hogy az néhai Tekéntetes, és Nemzetes Merze Sinyei Kristoff Ur (kinek meg-hült holt tete mért szivem keferűségével itten kellett szemlélnem, és fölőtte prédikálanom) illy valóságos ember, és annak élete *militia super terram* vitézkedés a' földön vala? Senki bizonyára ezt nékem nem fogja tagadni, nem-is tagadhattyá, mert ha a' Felséges koronás királyunkat

Job. 7.

kat szabad volna meg-kérdenem, mi némű más feleletet nyernék, hanem, hogy ha őtet annak lenni nem tapasztalta volna, az ő kedves Tanácsinak számában nem számlálta volna. Ha az Felséges kiralyi Locumtenentiale Consiliumot kérdem, mást mit felel: hanem, hanem látta volna, hogy az ő Isteni félelme, és az ő parantsolatának meg tattása-miatt, az Felséges Isten őtet olly böltsésséggel, olly tudománnyal, és okossággal meg áldotta, hogy nem csak egy, de több Tekéntetes, és Nemes Vár-megyéknek Gondviselője, és Igazgatója lehetne, Felséges koronás királyunknak nem recommendálta volna, hogy Tiszán-innen-való Districtusnak Provincialis Commissariatusági Tisztel őtet meg ajándékozná. Ha méltóságos kereftszezi Groff Csáki Sigmond Urat ő Excellentiáját kérdem, mást mit felel, hanem, mivel látta az ő szép csendes maga viselését, az dolgoknak helyes folytatásában-való szükséges tudománnyát, azért érdemesnek őtet ismérte, hogy négy esztendeig Substitutus, és őt esztendeig Ordinarius Viczójévé tenné az Tekéntetes, és Nemes szepes Vár-megyének Fő Ispányi Tisztében, és abban az ő szép érdemi szerént tovább-is kívánta volna őtet meg-tartani, ha csak az emlétet Felséges kiralyi Consiliumnak recommendatiojára, a' Felséges koronás királyunk-által nagyobb Tifztségre-való fel-magasztalásra nem gátolta volna. Ha az Méltóságos Groff Károli Sándor Urat ő Excellentiáját, mint Provincialis Commissarius Uraimék érdemes Fő Directorát kérdem, láttatik nekem felelni: hogy ő, az ő tiszte- nek hivatalában mindenkor olly gyorsan el-járt, hogy leg kissebb panaszfa ellene nem vala, sőt mindenkor tellyes contentuma volt. Ha a' Tiszán-innen-való Districtusban lévő Tekéntetes Nemes Vár-megyéket, szabad királyi Városokat kérdem? ázt felelik, hogy szivbéli fájdalommal értették az ő üdö előtt hirtelen e' világból-való ki-múlását, mert tovább-is az ő szép, és bölts igazgatása alatt kívántanak volna meg-maradni, sajnállyák leg-inkább az ő halálát Tekéntetes, és Nemes Szepes, és Sároos Vár-megyék, mert az első nem csak negy esztendeig Substitutus, és őt esztendeig Ordinarius Vice-Ispányi, hanem mind a' kettő sok esztendőgrúl való Tablabéli Affessor tiszteben tőle adott bölts tanátslásának hasznát, és erejét nagyon tapasztalták. Egy szóval, ha kérdem az Egy házi, világi, fő, alatsen rendeket, hallom, hogy fokban sziveknek fájdalmával szánnyák, és bánnyák jó Uroknak, Attyafioknak, Baráttynoknak, és jó tanáts

tanács adójaknak tőlek való el-távozását, fopáinkodnak am az Evan-
geliombéli szegénységet tartó kolduló szerzetesek, mert ő benne
elvesztették edgyik őket tápláló jó Attyokat, ki mindenkor maga-
előtt viselte, az meg-tesztelt mennyei Igének ama szavait: *Amen*
Matth. 23. *dico vobis quamdiu fecistis uni de fratribus meis minimis, mihi fecistis,*
bizony mondom néktek, valamig egynek, az én leg-kissebb Atyám-
fiai-közüll cselekedtetek, nekem cselekedtetek. Hogy ha pediglen
Tégedet kérdelek Tekéntetes és Nemzetes Görgei Borbála Afz-
szony? vallyon mit mást felelsz, ah! ugyan azért kesereg szívem,
firánkozok fok mély foházkodások-között Lelkem, mivel a ke-
gyetlen halál el-ragadta tőlem azonkedves hűtvös Társomat, ki ki-
lentz esztendeig, és hat holnapig Istennek rendelése, és parantsol-
lattyá-szerint, Istennek nagy félelmében olly Istenessen, és békeessé-
gésen lakott én velem, hogy az mi együtt-való lakásunk más Há-
zos társoknak-is példája, és tüköre lehetett. Hát mit feleltek Ti meg
keseredet Arvák szerelmes Tekéntetes és Nemzetes négy Magzati?
nem mást, nem mást, hanem: Ah! bizonyára illy Isten féltő, és an-
nak parantsolatit meg tartó ember vala az mi szerelmes Atyánk,
mert nem csak maga az Ur Istent mindenkor félté, annak parantsol-
latit meg tartotta, de hogy miis az Ur Istent mindenkor félnők, an-
nak parantsolatit meg-tartanók, mind szép példáival, mind Istenes
oktatással minket tanított, és oktató. Innét azért nyilván ki-
tetezik, hogy az Tekéntetes, és Nemzetes Merze Sinyei Kristoff Ur
ember embernek mutatta magát, és következendő képpen életét-is
vitézsegnak próbálta lenni, mellyről midőn tovább-is terjeszteti
kivánom beszédemet, kérek csendes halgatást.

Az emberi nevet ki érdemli-meg valósággal, nyilván előnkbe
adta a' Szent Lélek Salamon predikátor könyvében, midőn mon-
dotta: *DEum time, & mandata ejus observa, hoc est enim omnis homo:*
Az Istent félyed, és az ő parantsolatit meg-tartsd, mert ez minden
ember, mellyből mézzel folyó Szent Bernárd illy consequentiát
hozz-ki: *DEum time, & mandata ejus observa hoc est enim omnis homo,*
in Cantica. *ergo si hoc est omnis homo, absq. hoc nihil est homo.* Az Istent félyed, és
az ő parantsolatit meg-tartsd, mert ez minden ember, tehát ha ez
minden ember, e' nélkül semmi az ember. Mivel azért az valóság-
gal ember a' ki az Istent-féli, és parantsolatit meg-tartya, és követ-
kezen-

kezendő képpen annak az ő élete vitéség: lássuk immár mifsoda
 legyen, és miben álljon az Isten félelme? Az Isten félelme olly jó-
 ságos cselekedet, ki az embert zabolán tartja, hogy az Istent bü-
 nekkel meg ne bántsa. *Timor Dei est virtus, quâ quis Deum offendere* Alvarecz
timet. Ugy mond Alvarecz: az Isten félelme ollyan jószágos csele-
 kedet, melly el-rettentí az embert, az Isten meg bántásától. Ugyan
 erre nagy búzgósággal serkenget minket a' Királyi Proféta, mond-
 ván: *Venite filii, accedite me, timorem Domini docebo vos.* Jőjerek elő Psal. 33.
 fiaim, halgassatok engem, az Ur félelmére tanítlak titeket, az Ur
 félelmére mondám; a' ki titeket, kézen fogva vezérel az Isten pa-
 rantfolatinak ösvényire, a' ki minden bűntől meg óltalmaz, hogy
 a' ti Uratokat, és Isteneteket meg ne bántsatok. Az mint ezt nyil-
 ván meg fejti az öreg Tobias, halála előtt így az ő édes fiát az ifju
 Tobiást oktatván: *Omnibus diebus vita tua in mente habeto Deum,* & Tob. 4.
cave, nè aliquando peccato consentias, & pratermittas precepta Domini
Dei nostri. Eltednek minden napjaiban elmédben legyen az Isten,
 és ódd magad, hogy valaha a' bűnnek ne engedgy, és el ne hadgyad
 a' mi Urunk Istenünk parantfolatit. Méltán-is adgya az öreg To-
 bias a' fia eleibe az Istennek félelmét, mert az vezérli az embert az
 Isten parantfolatinak meg tartására, az távoztartja el tőle a' bűnök
 mérgét, az mint helyesebben észben vette Jesus Sirák fia: *Timor Do-* Ecclef. 1.
mini expellit peccatum. Az Ur félelme ki űzi a' bűnt. Ez, Ez, tar-
 toztatta Josefet, hogy az ő Istentelen, és fajtalan Aszszonya. Pui-
 fár felesége, gonosz kívánságának nem engedett. Hallyátok mit
 mond, az ő feslet életű, és gonofzságra ingerlő Aszszonyának:
Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum? miképpen Gen. 39.
 cselekedhetem ezt a' gonofzságot, és az én Istenem ellen miképpen
 vétkezhetem, mint ha mondaná: haszontalan minden intsekedé-
 sed, útálatos buja aszszonyi állat, nem engedek gonosz kívánságod-
 nak, mert az én Istenem félelme körül vévén engemet, munkálko-
 dik én bennem, azért nem engedek gonosz kívánságodnak. Osta-
 vianus ilyen ítéletben vagyon itten: *Impotens quodammodo sibi vi-* Osta. hic.
debatur: nec enim dicated, nolo, sed non possum: fieri enim non posse vi-
detur, ut qui Deum timet, in eum peccet. Némi-némű képpen lehe-
 tetlennek láttatik néki, hogy gonosz aszszonya szándékának en-
 gedgyen: mert nem mondgya vala, nem akarok vétkezni; hanem
 nem lehet, mert lehetetlennek látzik, hogy a' ki az Istent féli,

az, az Isten ellen vétkezzék. Hasonló ítéletben vagyon Arany száju Szent János-is midőn mondgya: *Qui non vivit in timore, rectè illum agere non est facile: sicut vicissim cum timore viventem est impossibile peccare.* Nehéz annak jót cselekedni, a' ki félelemben nem él; valamint ellenben, a' ki félelemben él, lehetetlen annak vétkezni.

Jo. Chyrf.
hom. 15.
ad popul.
Antioch.

Mind ezeket jól meg-gondolván nem csudálom immár, hogy amaz tiszta életű Susanna, sem hitegetéssel, sem fenyegetéssel az Istenelen vénektől, meg nem hajtathattatott, mondván: *Angustia sunt mihi undique, si enim hoc egero, mors mihi est, si autem non egero, non effugiam manus vestras: sed melius mihi est absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini.* Szorongatásim vannak minden felől, mert ha ezt cseleklzem, halálom az nékem; ha pedig nem cseleklzem, ki nem menekedé kezeitekből: de jobb nékem cselekedet nélkül kezeitekben esnem, hogy sem vétkeznem az Ur színe előtt. Ő nagy tisztasággal tündöklő Aszszonyi állat; mond meg nékem mi tartot meg tégedet a' te tisztaságodban, mi fordította-el tőled a' gonofságot? Ah! nem más bizonyára, nem más, hanem az Isten félelme, a' mint bizonyítja Daniel Proféta: *Joachim accepit uxorem nomine Susannam, filiam Helciae, pulchram nimis, & timentem DEum.* Joakim vett Susanna névű feleséget, a' Heltzias leányát, a' ki igen szép, *timens DEum* és Isten féltő volt, az Isteni félelem tehát tartotta meg-ötet tiszta életiben, az rekesztette ki-tőle az undok fajtalanságot. Ő melly igazán mondgya azért Jesus Sirák fia: *Timor Domini expellit peccatum,* az Ur félelme ki-űzi a' bűnt! Azért jó mondgya Szent Cyrillus: *Tenendum est, animam Dei timore, velut muro obseptam, fortem esse, & quodam modo invictam, & vires eorum, qui manus cum ea conferunt, expugnare.* El-kell hinnünk, hogy a' melly lélek az Isteni félelemtől, mint valami kő-faltól körül véterik, az erőss és mint egy meg-győzhetetlen légyen, és meg győzi azoknak erejeket, kik vele viaskodnak. Az az; valamint hogy, a' ki erőss kő-várban veszi magát, csak neveti az ellenségnek agyarkodását, ugy az a' lélek, a' ki az Isten félelmének erőss várában vette magát, csak neveti az ellenségnek ostromlásit. Látván a' koronás Proféta-is külső, és belső ellenségeinek szüntelen való ostromlásit, nem könyörög másért az Istennek; hanem csak az ő félelméért: *Confige timore tuo Pfal. 118. carnes meas.* Szegezd által az én testemet félelmeddel, melly szókat

kat meg-gondolván Szent Basilius, azt mondgya : *Sicut enim, qui clausus corpori infixos habet, doloribus pressus, non faciliè quidquam agere potest: sic Dei timore confixus: non oculò uti præter decorem, non manus ad nefarias movere actiones, non deniq; parvum aliquid, aut magnum contra officium agere poterit.* Valamiut hogy a' kinek testében veretnek a' szegek, a' fájdalom miatt nem könnyen valamit cselekedhetik, ugy a' ki az Isten félelmével által verettetik, a' szemeit nem fordítja egyetlen dologra, a' kezeit ki-nem nyujtja gonosz cselekedetekre, egy-szóval, semmi-illetlen dolgot tiszte ellen nem cselekedhetik. Ezt jól tudván és tapasztalván a' koronás Proféta, midõn látta volna, hogy az Israhél népe hajlando légyen a' gonoszságra, és az Isten ellen való párt útésre, hogy a' nép illy gonosz szándékában meg-gátoltatnék, és hivatalában meg-tartatnék, mást nem kíván, hanem: *Constituë legislatorem super eos.* Rendelly Uram törvény adót réájok, a' Zsido bõttü szerént pediglen: *Pone Domine timorem super eos.* Tégy Uram félelmet réájok, mert ezen Zsido szo Morab mind félelmet, s' mint törvény adót tészén, és mitsoda ugyan a' törvény oltalmazója, hanem a' félelem, azért mondgya Clemens Alexandrinus: *Non faciliè arcetur cupiditas, quæ metu caret,* nem könnyen-rekesztetik ottanki a' gonosz kívánság, a' hol félelem nincsen.

S. Basil.
Serm. in
princ.
Proverb.

Psal. 9.

Glem. A.
lex. orat.
1.

Ezt meg-ismérte, szerelmes Üdvõzõtõnkel az Calvaria hegyen fel-feszítetett Dizmás; mert, midõn hallotta, hogy az véle meg-feszítetett lator társa, Üdvõzõtõnkel ellen a' kerefst-fán káromkodnék, mondván: *Si tu es Christus, saluum fac temetipsum, & nos.* Ha Te vagy a' Krisztus, szabadítsd-meg magadat, és minket, nem mással akarrá az õ nyelvét-meg zabolázni, és õtet az üdvõségnek uttyára hozni, hanem az Isten félelmével, azért így szõll-vala hozzája: *Neg tu times Deum.* Te sem-féled az Istent, mint ha mondaná: nem csudálom, hogy káromkodásra fakad a' szád, éppen nem csudálom, hogy káromkodást okádtcz az Isten fia ellen, mert látom hogy valamin az Istentelen Pharisausok, és egész Sidoságtól, ugy tõled-is távul jár az Ur Isten félelme, azért inkább térj eszedre, zárd bé a' szádat, szünny-meg a' káromkodástól, és félljed az Istent, és így találsz magadnak üdvõséget. Az mint bõlts Bëza helyeffen ezen helyrõl okoskodik: *Sterilem Socium, & jam igni applicandum, ut reviviscere, & fructificare faciat bonus latro;* dolens quod iuxta misericordiam

Luc. 23.

Luc. 23.

Baëza T.
1. l. 1. c. 9.

Laur. Just.
lib. de
pers. c. 3.

fontem pereat, timorem suggestit. Hogy a' jó lator Diszmás fel-ebreszhetné, és-gyümöltsofsé-tenné a' gyümöltstelen, és majd az örök-ké való tűzben vetendő társát, szánván, és bánván: hogy az irgalmaságnak forrása mellet el-vefzne, az Isteni félelemre emlékezteti. Laurentius Justinianus az Isteni félelmet az vas-marskához hasonlítja; mert valamin az Vas-matska meg erőíti a' hajót a' tenger közepin, hogy a' szél vészek el-ne fordítsák, a' habok el-ne búrittsák, és a' tenger mélységére ne szálítsák, ugy az Isteni félelem, az embert meg erőíti, ki ennek az világnak veszedelmes tengerén, nem külömben mint az hajó ide-s-tova hanyattatik, hogy annak külömb külömb-féle egy mással ellenkező állapottyaban a' nyomorúságoknak habjaival el ne burittassék, és az Isten ellen párt útésre ne hozattassék. *Timor stabilem reddit gratiam* (Laurentius Justinianus szavaj) *sicut anchora stabilem navim facit, anchora namq, mentis est pondus timoris.* Az Isteni félelem álhatatossá teszi a' malasztott, valamint a' vas-matska álhatatossá teszi az hajót, mert az el-mének vas-matskája az Isteni félelemnek nehéz volta.

Job. 1.

Szép példánk ebben szent Jób Patriarka, a' ki, ha valaki ennek, a' világnak fel-háborodot tengerében hanyattatott, bizonyára utolsó nem vólt, halgatsátok: Jób ökreinek sokaságára útven a' Sabæufok, azt mind egy lábíg el-hajtyák és fel-prédállyak, ő nagy kár-vallás! halván és meg-értven ezt Jób, vallyon mit mond? talán tán a' nagy keserűségnek, Jajgatásnak adgya magát? Semmi-képpen; nem mást mond; hanem, *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Az Ur adta, az Ur elvette légyen áldott az Ur neve. Azoñal az második követ érkezik és mondgya: Ur am Jób, a' tűz az égből menykő modgyára le-szállott és edgy-nyihány ezer juhajdat pásztorival edgyütt-meg emészterte, ő nagy boldogtalanság! mit mond vallyon Jób? talántán haj-szálaít fejezőltépi a' kő falban fejét veri? nem, hanem nagy békeséges tűréssel most-is csak azt mondgya: *Dominus dedit Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Az Ur-adta az Ur el-vette, áldot légyen az Ur neve. Ujjonnan érkezik az harmadik követ és jelenti, hogy a' Kaldæufok Jób tevéire útettek, azokat mind el-hajtották, szolgájt kegyetlenül meg-ölték, ő rettentő ifszonyúság! vallyon mit-mond Jób? talán tán Isten ellen kezd káromkodni? semmi-képpen, erre-is csak azt feleli:

feleli: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Az Ur adta, az Ur el-vette, áldot légyen az Ur neve. Még az hatmadik követ el-fem ment vala, jönn az negyedik, és keserveffen jelentí: hogy rettentő nagy szél vész támadván, egy szempillantásban a' ház őszve dőlt, és meg ölte mind az hét szerelmes fiait, és három leányit. Ő ki mondhatatlan keserűség! vallyon mit mond Jób? talántán Istennek az ő hiv szolgáira való gondviselő kezeiről kételkedik? éppenféggel nem, hanem valamint az előt, ugy most is csak azt mondgya: *Dominus dedit, Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum.* Az Ur adta, az Ur el-vette, áldott légyen az Ur neve. Végtére irtózáfra méltó otsmány fekélyel meg-csapja magát - is egész testében a' Sátán, házából, szobájából a' szemétre ki-veti, házastársától szidalmaztattya, Jó-barátiya el-hadgyattattya, és megutálttattya, ő rettetes fájdalom! vallyon mit mond imár Jób itten? talántán hogy az Isten rólla éppen el felelkezet, és hogy héában valóknak minden jószágos cselekedeti? távul vagyon még csak efféle gondolat-is Jóbtúl, mert végtére is csak azt mondgya: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Az Ur adta, az Ur el-vette, áldott légyen az Ur neve. Vallyon mit gondolkodik meg szomorodot keresztyének? mi tartotta meg olly, erősfen Jób Patriarkanak hajóját, hogy illy veszedelmes zúr-zavarok között el nem merült, el-nem süllyedet? mi tette őtet olly álhatalossá a' jóban, mi távoztatta el-tőlle a' bünt? mert *in omnibus his* Job. 12. *bizonittya a' Szent írás szavai, non peccavit Jób, néq. stultum quid contra DEum locutus est.* Mindezekben sem vétkezett Jób az ő ajakival, sem valami bolondságot az Isten ellen nem szóllott. Mi? kívánások tudni? nem más, hanem az Ur Isten félelme, halljátok mit mondgyon maga: *Semper enim quasi tumentes fluctus timui DEum.* Mert Job. 31. *mindenkör mint a' felettem dagadazó habokat félttem az Istent. O Isteni félelemnek ki mondhatatlan erősségét! ő meg magyarázhatatlan üdvösséges mivoltát, és orvosságát! ő melly jól mondgya arany szájú Szent János: Sicut procellarum furorem, insultus, naucerus* Jo. Chrys. *suâ peritiâ frangit & eludit, ita timor DEI omnium temptationum potestatem* homil. de *suâ virtute superat.* Valamint a' szél vésznek haragját és ostromát fide An. meg ronttja és jádóztattya a' tudós hajós Mester, ugy az Isteni na. félelem minden késérteteknek hatalmát erejével meg győzi.

Ezek felett hogy valaki valósággal ember légyen, és vitézség
Ecclei. 2. légyen az ő élete, kívánnya a' Szent Lélek : *Et mandatu ejus observa.*
Hogy az Isteni félelem mellet az Istennek az ő parantsolatit meg-
tartsa, az Isten parantsolatának meg tartásában pediglen nem lészzen
annak nehéz munkája, a' ki az Istent féli ; mert az Isteni félelem gyö-
kere és fundamentoma az Isten parantsolati meg tartásának, az mint
Prov. 15. is bizonyítja Salamon : *per timorem Domini declinat omnis à malo.*
Az Ur félelme által el-kerüli minden a' gonoszt, ha a' gonoszt el-ke-
rüli, tehát meg tartja az Isten parantsolatit, mert egyedül csak a'
gonosz ellenkezik azokkal ; és valamint hogy a' hól Isteni félelem
Ecclei. 27. nintsen, ottan csak hamar a' gonofzság magát bé furja. *Si non in ti-*
more Domini tenueris te instanter, cito subvertetur domus tua. Ha az Ur
félelmében nem tartod szüntelen magadot, hamar el-fordúl a' há-
zad ; Az az : csak hamar a' gonofzságra vetemedel, úgy a' hól az
Isteni félelem gyökeret vert, meg tartatnak az Istennek parantsola-
lati, és minden gonofzság, ki-rekelzterik, világos bizonytságot téfszen
Pfal. 111. erről a' koronás Proféta : *Beatus vir qui timet Dominum, in mandatis*
ejus volet nimis. Bóldog férfit, a' ki az Urat féli, az ő parantsolatit
igen kedvelli. Világos bizonytsággal ebben az Isráél népe, mert tudgy-
átok e' mi az oka, hogy minek előtt az Isten az Isráél népének a' tiz
parantsolatokat ki adná, és Moyses által a' nép előtt el-olvasztaná,
tudgyátok-e mondám, mi az oka, hogy az Isten nagy füstölő fel-hő-
Exod. 19. ket, villámlásfokat és menydörgéseket támaszta ? *Ecce ceperunt audiri*
tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem. Imé
menydörgések kezdének hallatni, és villámlások csillámlani, és
sűrűséges fel-hő bé földni a' hegyet ? mind ezeknek nem! más az
oka, hanem hogy félelmet űtne az Ur Isten az Isráél népe szívében,
és úgy el-készítené az ő sziveket és akarattyokat az adando Törvény-
nek meg tartására. Jól mondgya azért Clemens Alexandrinus : *Ti-*
Clem. A- *mor enim est legis custos,* a' félelem a' törvénynek meg őrizője és tar-
lex. orat. *tója.* Ide czéloznak a' Koronás Profétának szavai-is. *Sicut oculi ser-*
I.
Pfal. 122. *vorum in manibus Dominorum suorum, ita oculi nostri ad Dominum De-*
um nostrum. Mint a' Szólgák szemei az Urok kezeiben, úgy a' mi
Urunkra Isten-ünkre, mit mást akar itten a' Királi Profeta mondani,
hanem : valamint mikor a' szólgák láttyák az ő Uroknak vigyázo
szemeit, és a' páltzát kezekben, félnek és a' félelemtől viseltevén,
nagy tökélettséggel végben viszik nékiek adatott parantsolatikat,
ugy

ugy az emberek-is az Istennek félelmét szemek előtt viselvé, az Isten parantsolatának bé-tellegesítésére, és a' bűnnek el-távóztatására ösztönöztetnek.

Jól eszben kell pedig venni itten, hogy nem elég legyen imigy, amugy az Istentől félni, hanem az Isten félelmét mindenkor nagyobra kell bőtsülnünk az emberi félelemnél, az az: hogy az emberi félelem miatt, semmi jót el-ne mulasztunk, és az Istent meg ne bántsuk, ennek pedig ha okát tudni kíványátok? nem más hanem: mivel az Isten természet szerént való Ur, Jeremias Profetánál lévő az Urnak maga bizonyosága szerént: *Ego Dominus Deus universa carnis.* Jer. 32. En minden testnek Ura Istene. Az ember pediglen nem természet szerént való Ur, tehát nagy esztelenség az emberi félelmet nagyobra bőtsülni, hogy sem az Istent; az ember mint az árnyék semmi-vé leszzen, az Isten mindenkor meg marad; az ember mint a' szél el-enyészik, az Isten mindenkor egy állapotban meg-áll; az ember mint a' füst el-ozlik, az Isten áthatatos mindenkor; ez okáért-int mindenket Szent Agoston Doktor. *Time Deum, qui super omnes homines est, & hominem non formidabis.* S. Augu. Az Istent félted a' ki minden emberek felett vagy, és nem félsz az embertől. Bezzeg ezt követte Abdias Akáb Király Sáfára, azért midőn ama vér-szopo, és az Isten Profetáinak vérével meg részegedett fene bestia Jezabel, azokat üldözné, kergetné, ölné, inkább tekintvén az Ur Istent, hogy sem a' vér szopo fene vad Jezabel félelmét, a' Proféták közül százat el-rejtett a' barlangokban és azokat táplálta. *Cum interficeret Jezabel Prophetas Domini, tulit ille centum Prophetas, & abscondit eos, quinquagenos, & quinquagenos in speluncis, & pavit eos pane, & aqua.* 3. Reg. 18. Mikor Jezabel az Ur Profetáit meg ölné, ő száz Profetát vive-el, és el-rejté azokat őtvenenként a' barlangokban, és táplálá őket kenyérrel, és vízzel. O nagy lelkű Abdias! nem félsz-e a' vér szopó fene bestiától Jezabeltől? nem tudod-e, hogy ha meg tudgya, az ebekkel nyalattya fel véredet, az égi madarakkal éteti meg testedet? félek ugyan (azt feleli) félek, de inkább félek az Istentől, azért félre-tévén annak a' fene rigrisnek félelmét, inkább engedek az Istennek, hogy sem a' Proféták vérével töltöző Jezabelnek, jól is felel Abdias, mert az Irás-is bizonyoságot részen felőle: *Abdias autem timebat Dominum valde.* Abdias pedig igen féli vala az Urat, helyesen mondgya azért Nazianzenumi Szent Gergely: *Hoc unum ex timeamus, ne quid vehementius* quāda

quàm Deum timeamus. Egyedül csak attól tartunk, hogy semmitől jobban, hogy sem az Istentől ne féllünk.

Mind ezekből, úgy vélem, elegendő képpen immár meg értettétek, meg szomorodot keresztyének, ki-légyen a' valóságos ember kinek az ő élete, *militia super terram*, vitézkedés a' földön, azért valamint beszédemnek kezdetin mondtam, úgy végén-is meg ujitom, hogy senki nem-tagadhattya, nem-is tagadgya, hogy ilyen vitézkedés volt az előttünk fekvő Tekéntetes, és Nemzetes Merze Sinyei Kristoff Urnak e' világon negyven kilentz esztendeig való élete, vitézkedés, mondám, volt az ő élete, mert valóságos ember volt, valóságos ember volt, mert az ő Urát Istent félte, mert minden gonofságtól irtozott, lelkét mindökor tisztán meg tartani igyekezett iparkodott, a' bünek, mint más Jozseff, és Susanna nem engedvén, és ha vagy emberi gyarloságból, vagy ördög intselkedéséből, vagy világ csalárdságából, azt el-talalta is követni, azoñal a' szent gyónás által attúl meg tisztulni, és az Isteni félelemben az Oltári szentségnek magához való vétele által meg erősödni szorgalmatószkodot. Félté az Istent, mert semmi jót, mint második Abdiás, el nem mulatott el-követni az emberi tekintetért és félelméért, az Istennek az ő szent Egyházát, valamikor egéségtelensége engedte, Tiszte hivatala nem gátolta, nem csak ünnep, es vasárnapokon, de köz-napon is gyakorlani és ottan a' Szent Mise Aldozattyát nagy búzgó áéatolsággal halgatni el nem mulatta, mind ezen Tekéntetes, és Nemes Vármegyének Vice-Ispányi, mind pediglen Tisztán innen való Provinciaiis Comissarius Tisztében olly erőssen az Isten félelmét maga előtt viselte, hogy mindenkor arra vigyázot, hogy az gazdagnak nagy kintsei által, a' szegény; az hatalmasoknak erős hatalma, által, az erőtlen özvegyek, árvák; az Atyafiaknak hathatós atyáfiúi szeretetek által, az idegnek és távúl lévő; el-ne nyomtatnának, hanem kinek, kinek, az Istennek igaz félelme szerént az igazság meg adatnék, szolgáltatnék, méltán azért öt ember embernek, és az ő életét a' földön vitézségnek nevez hettyük, és méltán mondhattyúk

3. Timot. 4. *Ó felőle szent Pál Apostol Pál Apostól szavait: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, de reliquo reposita est mihi corona justitia.* Jó hartzot hartzolt, pállya fútását el-végzette, a' hitet megtartotta, végezetre el-tétetett héké az igazságnak Koronája. De talán-

talántán lészén valaki, a' ki fogja mondani : hogy hogy lehet az ? hogy *reposita est ei corona justitie*, el-tétetett nékie az igaz ságnak koronája? holott olly hirtelen, olly véletlen halállal mult ki e' világból? Ugyé? talántán meg tagadgya az illyen éretlen elméjü helytelen ítéletü, Abelnek (kit az ő Bálttya Kain agyon vert) a' mennyei koronát? talántán attul meg fosztya Jóbnak hét fiát, három léányát, kiket Isten engedelméből Jób Isteni szeretetnek és félelmének nagyobb meg próbálásnak okáért egy szem pilantás-ban meg ölt a' Sátán az háznak ledöntésével? mosd meg tisztátalan nyelvedet, szűnyél meg másokat rágalmazni, és elégedgyél meg bölts Salamon szavajval : *Justus si morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit.* Az igaz pedig ha a' haláltól hirtelen meg előztetik-is nyugodalomban lészén, ne kételkedgyel azért azon : *reposita est ei corona justitie*, hogy el-tétetett légyen nékie az igazságnak koronája, melyet midőn immár el véendő útolsó Isten hozzátok, mond minnyájunknak. Leg elsőbben is azért (úgy mond) kegyelmes engedelme-dől bútsuzom Tőled mindenkori jó kegyelmes Főlséges Kiráalom-tól hatalmas Romai Császár, és Királyi köntöfsöd Izárnjai hoz békélvén köszönöm, hálálom réám terjesztett kegyes gratiádot, az TeTanátsid közé érdemetlen személyemnek bé-számlálása által hoz-zám mutatott kegyelmességedet, kívánom a' jó Isten minden ohaj-tott mennyei áldásokkal boldogítsa Felségedet, életét Mathusalem esztendeire ki-terjeszfe, dűtsőséges hatalmas vóltát erősítse, Fel-séges Házaod Fiúi, magzattal minden Országidnak örö mire és vigasztalására meg áldgya és vigasztallya, egy szoval : *Serviant Tibi populi, & adorent Terribus : qui maledixerit Tibi, sit ille maledictus, & qui benedixerit Tibi benedictionibus repleatur.* A' népek szolgáallyanak Né-ked, és imádgyanak Tégedet a' Nemzetségek, a' ki Teged meg átkoz, átkozot légyen, és a' ki meg áld Téged, áldomássalokkal bé töltsék.

Sap. 4.

Gen. 27

Ezután vég bútsút vészek Tőled-is Felséges Királyi Locumte-nentiale Consilium, köszönöm hozzám mutatott Uri gratiádot, hogy nem terhetettrél annyi sokak között engemet érdemeinek ítélni, választani, és Felséges királyúknak Tiszán innen-való Di-strictusban lévő Provincialis Commissariatuságnak Tíztségére præ-sentálni; kit mivel én elegendő képpen meg nem izolgalhattam, légyen bőv meg fűzetője a' Felséges Ur Isten, ki : *Tribuat Vobis secun-* Psal. 19.
dum

dum cor Vestrum , & omne consilium Vestrum confirmet. Cselekedgyék veletek szívetek szerint, és minden Tanácsitokat meg erősítse.

Bútsúzom Emminentiádtól-is, Romai Anya Szent Egyháznak edgyik nagy Ofzlopjától, Méltóságos Cardinalis keresztszégi Groff Csáki Imre kegyelmes Uramtól. Ugy Excellentiádtól-is Méltóságos Keresztszégi GroffCsáki Sigmond hasonló képpen kegyelmes Uramtól. Engemet érdemem fölött kedvellő jó szíveteket, hozzá: mutatott kegyességteket alázatossan köszönöm, kérlek Tégedet Méltóságos keresztszégi GroffCsáki Sigmond Ur, ha Tőled réám bizatatott Vice-Ispánnyi Tiszttemben kötelleségem szerint el-nem jártam volna bocsás meg én nékem. Ellyétek mind a' ketten sokáig böldegül napjaitokat, Apostoli Országunknak örömére, Familiároknek gyönyörűségére ezen Tekéntetes Nemes Szepes Vár-megyének Szerentséjére. Végső kívánságom: *Benefaciat Vobis DE-*
2. Mach. *us, & meminerit testamenti sui.* Jól tégyen Veletek az Ur Isten, és
12. meg emlékezzék az ő szövétségeről.

Vég bútsút vészek Excellentiádtól-is Méltóságos Groff Karoli Sándor nagy jó Uramtól, mint Provincialis Comissariusok Directorától. Tiszttem hivatalában való kegyes directiodat valamint életemben, úgy holtom után-is alázatossan köszönem, ha történet szerint, Parantolatidnak eleget nem tettem volna, kérlek; bocsásd meg nekem, kegyes gratiádot mivel többet meg nem szolgálhatom adakozó meg-fuzetője légyen a' Felséges Ur Isten. Ohajtom, és kívánom tovább-is: *Sit Splendor Domini DEi nostri super Te, & dirigat opera manuum tuarum,* légyen rajtad a' mi Urunk Istenünk fényessége, és igazgassa tovább-is a' Te kezeidnek cselekedetét.

Pfal. 89.

Bútsúzom Tőletek-is Tiszán- innen-való Districtusban lévő Tekéntetes és Nemes Vár-megyéktől szabad Királyi Városofktól, kik Provincialis Comissariatusi Tiszttem után directióm alatt voltak, nékem ugyan minden Szándékom vala, hogy kinek, kinek hivatalom szerint szolgállyak, és kötelleségemnek elegett tégyek, az fölterébb meg terhelteket súllyos terhekben könyebétem, és az meg nem terhelteket meg terhelni ne engedgyem, mind azon által követlek és a' többiek fölött Tégedet Tekéntetes és Nemes szepes Vár-megye kinek négy esztendeig Substitutus, és őt esztendeig ordinarius Vice-Ispánya voltam, úgy Tégedet-is Tekéntetes Nemes
Sááros

Sááros Vár-megye kinek Örökös Tagja, és mind a' kettőnek sók esztendőktől fogva Táblabéli Assessora voltam, követlek mondám: minnyábotokat hogy ha akaratom ellen is úgy, mint kívántatott és kellett volna, eleget nem tettem, bocsásátok meg nékem, köszönöm Te néked Tekéntetes és Nemes szepes Vár-megye, hogy Vice-Ispányi, és mind Tenéked, mind pediglen Tekéntetes és Nemes Sááros Vár-megyének hogy Táblabéli Assessornak Tisztével engem fel-ékesítettetek, közönségeffen pediglen az egész Tiszán-innen való Districtusban lévő Tekéntetes és Nemes Vár-megyéknek szabad Királyi Varosoknak, hogy úgy mint Provincialis Commissariusnak directorja alatt lenni meg nem vetettetek, kiért. *Benedicat vobis Deus, & augeat vos, & multiplicet, & faciat vos in turbas Populorum, detq; vobis terram hanc, & post vos semini vestro in possessionem sempiternam.* Aldgyon meg Titeket az Isten, öregbítsen és sokasítson meg Titeket, és Népek seregivé tégyen Titeket, és adgya Néktek e földöt, és Ti utánnatok a' Ti magatoknak örök biradalomúl. Gen. 48.

Hogy bútsúzzom immár Tőletek Tekéntetes és Nemzetes Revitzki János kedves Uram sogoromtól, és engemet gyermekségedtől fogva mindenkor kedvellő szerelmes Húgom Aszfzonytól Tekéntetes és Nemzetes Merze szinyei Ersébet-től szerelmes édes Sogor Uram, és Húgom Aszfzony végső határt szabot immár a' kegyetlen halál az én veletek való szép atyafiuságos barátkozásomnak, és kedvelt conversatiomnak, gondoltam az el-múlt napokban, hogy ugyanaz mái, léfzen azon örvendetes nap, mellyen szegény hazomnál szívem vigasságával láthattlak, és egy örvendetes, Isten hozott Néktek mondhatok, de a' kegyetlen halál az Isten hozot, Isten hozzá tokál, az örömet szomorúsággal, és az vigasságot bánottál változtatta, azért légyen tehát Isten hozzátok, hozzám mutatott Atya fiui jó-voltatokat fűzesse meg az Isten, csak egyedül azon kérlek: hogy valamint életemben mindenkor mutattátok, úgy holtom után is árva házomhoz mutassátok, és attol meg ne vonnyátok igaz atyafiui szereteteket, kire nézve kérlek Tégedet Tekéntetes és Nemzetes Revitzki János kedves Sogor Uram, légy Protectora, légy minden ellenségi ellen óltalma, erős paiffa, rajtom kefergő, és nem külső de belső-képpen is sziveknek mély gyászszában öltözött özvegyemnek és nevedéken Arvátskáimnak, kiért; *Permaneant & magni-1.Paralip.*
gnifi- 17.

gnificetur nomen vestrum usq. in sempiternum, maradjon meg *lé*! magasztaltság a' Ti nevetek mind örökké.

Ah el-bútsújom Tőled-is Tekéntetes Nemes szepes Var-megyének érdemes Ordinarius Vice-Ispányától Tekéntetes és Nemzetes Görgei Sigmond Uramtól, kedves Vice-Ispány Uram, vége vagyon immár e' világon vélled való Attyafiúságos szép tárfsolkodásomnak, es nyájaskodásomnak, ah el-hadlak immár és tőlled el-kel-letik távoznom, hozzám mutatott attyafiúságos jó vóltodot ha én meg nem szolgálhattam, légyen ezernyi meg ezernyi meg jutalmazója a' Felséges Ur Isten, azon egyedül kérlek életemben hozzám mutatott mindenkori attyafiúságos jó vóltodot, holtom után-is én rajtam szívének mélyly zokogási közört meg keseredett özvegyemtől és rajtam siránkozó kisdéd nőtelen árvátskáimtól, meg ne vonnyad, hanem mindenkör gondviselő szárnyaidat, mint a' sas az ő fiaira ki terjeszti, ki terjeszszed, ki terjesztvén minden ellenségek ellen oltalmazza, az mint-is a' Protektiod alá ajánlom őket, kiért:

Gen. 48. *Deus Patris tui erit adiutor tuus, & omnipotens benedicet Tibi, benedictionibus abyssi jacentis deorsum.* Attyád Istene lészén a' Te segétd, és a' minden hato meg-áld Tégedet fellyül az Egnek áldásával, és alatt fekvő mélységnek áldásával.

Hozzád fordúlok immár életemnek szerelmes Társa, meg bádgyatt és el-epedett szívemnek éltető vére, drága gyémántya, egész vigasztalása és reménsége szerelmes hűtvős Társom Tekéntetes és Nemzetes Görgei Borbála. Jai! Jai! s-ugyan-is Jai! melly nehezen, és fölettebb-is melly keserveffen esik nékem Tőled meg válnom, kivel kilentz esztendeig hat holnapig való csendes, békeséges, és szívem szerént való ltenes lakásom, *videbantur dies pauci pro amoris magnitudine*, az igaz tiszta szeretetnek nagy vólta miatt keves napotskának látattanak, el-válom immár Tőled, es el-hadlak, meg keseredett szívem mélyly zokogási közört vég bútsúmat vészem Tőled: Vége vagyon immár e' világon vélled való életemnek, légyen Isten hozzád. Hozzá való mindenkori minden jó-vóltodat, hívségedet, igaz szívedet, nyavaláimban körültem való fáradságodat, rajtam gyakorta esedező kedves álmaid szakasztásával éjjeli, nappali nyughatatlanságodat, életemnek meg hofszabításáért Istenhez való áztatós imádságodat, búzgó könyörgésidet, kemény börtölésedet én Néked már meg nem szolgálhatom, fűzeffe

fűzesse meg az Isten mind ezen az világon, mind az örök dűtsőségben, nem vólt nékem szándékom soha-is, hogy csak szemem-pilantásával-is meg bántsalak vagy meg szomorítsalak, mind azon által ha akaratom ellen-is meg történt volna, kérlek bortsás meg nékem, ajánlom Isten után néked lelkemet és neveltelen árvátskáimat neveld fel-őket kérlek, Isten félelmére az ő parantsolatinak meg tartására őket tanítván-és oktátván, kiert: *Benedicat Tibi Dominus, & custodiat Te, ostendat Dominus faciem suam Tibi, & misereatur Tui, & det Tibi pacem*, áldgyon meg Tégedet az Ur, és őrizzen meg Tégedet, mutassa néked ortzájat, könyörüllyön rajtád és adgyon békefésget—s.

Num. 6.

Vég bútsút vészek Tőletek-is szerelmes őregbik Léányomtól Tekéntetes és Nemzetes Merze Szinyei Ersébeth, és kedves vőmtől Tekéntetes Nemzetes Fajgel Péter Uramtól; kedves édes gyermekeim vége vagy on immár e' világon réatok való Attyai gondviselésfemnek, mondgyátok meg, nem de nem jó gond-viselő Attyátok valék é? azért ha engem szerezettetek, igaz Attyátoknak ismertetek életemben, szeressetek és bősüllyetek holtom után-is, az én halálomon kefergő Anyátokban őtett bősülllyetek, és meg szomorítani ne kívánnjátok, mert jól tudgyátok, az mindenható Istennek mondását: *Vidua & pupillo non nocebis, si laesis eos, vociferabuntur ad me, & clamorem eorum audiam*. Az özvegynek és árvának ne ártsatok, ha meg sértitek őket, fel-kiáltanak hozzám, és meg halgatom kiáltásokat, nem-is vélem, hogy az én Tőlem tanittatott Isteni félelem, és az ő parantsolatinak bétellyessítése, ezt csak gondollattal-is végben vinni engedné Ti néktek, azért bizonyos és jó reménséggel lévén], utolsó Isten hozzátok mondok, kívánom. *Bene sit vobis, & sitis longavi super terram*. Jól légyen néktek és hofszú életűek legyetek e' földön.

Exod. 22.

Ephes. 6.

Hozzátok-is fordúlok én neveltelen ágaim, édes magzatim, engemet, nevemet, természetemet viselő, és képező Fiam Tekéntetes és Nemzetes Merze Szinyei Kristoff, és házomnak dűtsősége két szárnya, szivem őrdome kedves édes léányim Tekéntetes és Nemzetes Merze Szinyei Borbála, és Tekéntetes és Nemzetes Merze Szinyei Sufánna, vég bútsút vészek immár Tőletek-is. Ah Koronája, ékesége vattok Ti meg szomorodot árva házomnak, nevelkedgyetek és fokassodgyatok, az Attyátok Istene légyen a' Ti fegétőt-

gétőtek, és az mindenható áldgyn meg Titeket az égnek áldáfi-
val onnént fölyl, az mint kétség nélkül mindezek bé tellyesséd-
nek, ha tölem adatott Isteni félelmet, az ő parantsolatinak bé-
tellyessítését mindenkor magatok előtt viselni fogjátok, valóságos
embereknek és következőzendő képpen vitezkedésnek lenni mu-
tatnyátok e' földön való életetetekkel. Lelketekre kérlek és kin-
szeritlek benettek mindenkor jó édesAnyátokat meg ne szomorít-
sátok, hanem minden kész engedelmeccséggel tisztelletek, bősül-
lyétek, és ha Isten nagyra fel-nevel, és kívántatik, oltalmazzatok
légyen azért Isten hozzátok. *Deus misereatur vestri, & benedicat vo-
bis: illuminet vultum suum super vos & misereatur vestri.* Könyő-
rűllyön meg rajtatok az Isten, és áldgyn meg Titeket, világosítsa
meg rajtatok az ő ortzáját és könyörűllyön rajtatok.

Töletek-is bútsúsom engemet kedvellő ötsém Uraiméktól
Tekéntetes és Nemzetes Merze Szinyei Sigmond, Tekéntetes és
Nemzetes Bártzi János, Tekéntetes és Nemzetes Bártzi Laszlo Urai-
méktól. Ugy Töletek-is Tekéntetes és Nemzetes Fái Gábor Te-
kéntetes Nemes Aba-Ujvár Vár-megyének érdemes Ordinarius Vi-
ce-Ispányától kedves Sogor Uramtól, úgy hőtvős társától Tekén-
tetes és Nemzetes Kos Maria kedves Hugom Afzszonytól. Butsu-
som Töletek-is engemet szerető Sogor Uraiméktól Tekéntetes és
Nemzetes Pálfalvai Gábor, Tekéntetes és Nemzetes Görgei Eze-
chiel, JEsus társaságában lévő Tisztelendő Tekéntetes és Nemzetes
Pater Görgei Imre, ugy Kassán lévő szent Orsola szerzetében Tisz-
telendő Tekéntetes és Nemzetes Mater Görgei Viçtoria szűztől.
Bútsúsom az egész Tekéntetes és Nemzetes Merze Sinyei, Tekén-
tetes és Nemzetes Görgei, Tekéntetes és Nemzetes Horváth Stan-
tsitz Familiaktól, szerelmes Atyámfiától, Várségimtól, Rokon-
ságimtól. Ezen szabad királyi Lőtfé Várofsának Nemes Tanácsá-
tól, es minden Lakófitól, Jó szomszédimtól, Jó akaroimtól, Ba-
rárimtól Uri és Afzszonyi, Méltóságos Fő es Nemes Rendektől,
és valakik ez meg hűlt Testemnek el-temetésével meg adandó utól-
só tiszteletre meg jelenni nem sajnáltátok. Légyen azért : Isten
hozzátok. Adom hagyom néktek rajtam kefergő árva gyász-há-
zamat, es mindenkor jó atyafiságtokban ajánlom, kérvén azon
benneteket róllam az rohdadásban, és Lelkemről (leg inkább Te
Tisztelendő Pater Görgei Imre a' te szent Mife áldozatitban) az
örök

Örökké valóságnak uttyán el-ne feletkezzetek kiért, *Benedicat vobis Deus.* Deut. 28.
minus Deus noster in omni opere vestro. áldgyon meg Tiktetek, a' mi
Urunk Istenünk minden dólgaikban.

Búrsúzm Tőletek-is Gyámoltalan Özvegyek, meg keseredet
Arvák, Szegények, Bóldodok, Boldogtalanak, Jámor szolgálím
egész Udvarom, Szegény Jobbágyim. Mondgyátok meg ha kinek
miért el-vettem, ha kinek rövidséget tettem? mondgyátok meg ha
nem valék-é rajtatok szánakodó jó-Uratok? mondgyátok meg ha
nem tanítottalak-é mindenkor Isten félelmére, az ő parantsolati-
nak bé-tellegesítésére? légyen immár utólsó Isten hozzátok. *Be-* Psal. 133.
nedicat vobis Dominus ex Sion, qui fecit Cælum & terram. Áldgyon
meg Tiktetek az Ur Sionból, a' ki teremtetten mennyet és a' földet.

Végtére búrsúzm Tőled-is, Politika, hamis, csalárd álhatat-
lan Világ, Test, és Világi élet elleget jádztadoztál immár én ve-
lem, az egekben fietek, oda el-hivatattom, senki Te néked hitelt
ne adgyon, valaki valósággal ember embernek akarja magát mutat-
ni es *militia* hogy vitézkedés légyen az ő élete a' földön, hanem
mindenkor maga előtt-vifellye, és cselekedttel tellyesítse, az Szent
Léleknek bölts Prædikátor könyvében való szavait: *Deum* Ecclei. 12.
time & mandata ejus observa hoc est enim omnis homo.

Istent félljed az ő parantsolatit meg tar-
tsad mert ez minden ember.

A M E N.

